

Araştırma Makalesi (Research Article)

**EKOTURİZMİN YEREL KALKINMAYA KATKISINA İLİŞKİN YEREL HALKIN
ALGILARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK TAŞUCU'NDA BİR ARAŞTIRMA (A
RESEARCH IN TAŞUCU AIMED AT DETERMINING THE PERCEPTIONS OF LOCAL PEOPLE
ABOUT THE CONTRIBUTION OF ECOTOURISM TO LOCAL DEVELOPMENT)****

Kürşad SAYIN^{1*} (orcid.org/ 0000-0003-0988-5186)

¹Selçuk Üniversitesi Silifke Taşucu MYO, Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü, Mersin, Türkiye

Özet

Son yıllarda dünyanın birçok ülkesinde kitle turizminin kontrolsüz bir şekilde gelişmesi sonucu, doğayı ve çevreyi koruma amaçlı faaliyet gösteren ekoturizm diğer turizm türlerine göre daha çok gündeme gelmektedir. Bu bağlamda, yerel halkın ekoturizme ve ekoturizmin yerel kalkınmaya katkılarının algılarının tespit edilmesi önem taşımaktadır. Taşucu ve çevresi Türkiye’de Akdeniz kıyısında, hem coğrafi özellikleri hem de doğal ve kültürel değerleri ile ekoturizm için önemli bir çekim merkezi konumundadır. Çalışmanın amacı; ekoturizm açısından birçok potansiyele sahip, Taşucu’nda yerel halkın ekoturizmin yerel kalkınmaya etkileri konusundaki algılarını tespit etmektir. Çalışma; anket yöntemiyle yapılmıştır. Öncelikle literatür taranmış ve bir anket formu oluşturulmuştur. Formda katılımcıların demografik bilgilerine yönelik sorular ile ekoturizm algılarına yönelik çoktan seçmeli sorular ve ekoturizmin faydalarına yönelik likert tipi sorulara yer verilmiştir. Veriler SPSS 20 paket programı yardımı ile analiz edilmiş, elde edilen bulgular tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Bulgular bölge halkının ekoturizm faaliyetlerinin yerel kalkınmaya katkıları hakkında olumlu algıları olduğu ve ekoturizmin katılımcılar tarafından en çok “çevre dostu bir turizm şekli” olarak algılandığı göstermektedir. Katılımcılar tarafından, ekoturizmin sosyo-kültürel fayda boyutunun, ekonomik gelişme ve çevreye katkı boyutuna göre daha yüksek oranda algılandığı sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca katılımcıların ekoturizmin faydalarına ilişkin algıları ekoturizmin “bölgenin tanıtımına katkı sağladığı”, “doğayla baş başa bir tatil sunduğu”, “bölgenin dış açılmasını sağladığı” ve “doğanın korunmasını desteklediği” yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, Yöresel Kalkınma, Doğa, Turizm, Ekoturizm Algısı

Abstract

As a result of the uncontrolled development of mass tourism in recent years, ecotourism, which is one of the types of tourism, which operates to protect nature and the environment, has come to the fore more than other types of tourism. Therefore, it is important to determine the perceptions of local people on ecotourism and its contribution to local development. Taşucu and its surroundings are an important attraction center for ecotourism on the Mediterranean coast in Turkey, with both its geographical features and its natural and cultural values. The aim of the study is to determine the perceptions of local people in Taşucu, where there are much potential in terms of ecotourism, about the effects of ecotourism on local development. The study, conducted survey method. First of all, the literature was reviewed and a questionnaire was created. The form included questions about the demographic information of the participants, multiple-choice questions about ecotourism perceptions, and Likert-type questions about the benefits of ecotourism. The data were analysed with the help of SPSS 20 package program and the findings obtained from the statistics were tabulated and explained. As a result, it was concluded that the people of the region have positive perceptions about ecotourism and its benefits and that ecotourism is most often perceived by the participants as an “environmentally friendly form of tourism”. It was also concluded that the socio-cultural benefit dimension of ecotourism was perceived by the participants to be higher compared to the dimension of economic development and contribution to the environment. In addition, participants' perceptions about the benefits of ecotourism are in the direction that ecotourism “contributes to the promotion of the region”, “offers a holiday alone with nature”, “allows the region to open up to the outside” and “supports the protection of nature”.

Keywords: Ecotourism, Local Development, Nature, Tourism, Ecotourism Perception

** Özet metni; 18-19 Ekim 2021 tarihlerinde Polonya'nın Poznań kentinde düzenlenen “ 4th International Scientific Conference - Contemporary Challenges In Tourism And Recreation” başlıklı konferans'ta sunulmuştur

* Sorumlu yazar: kursadsyn@hotmail.com

DOI: 10.33083/joghat.2022.119

Giriş

Son yıllarda turizm, ekonomik, politik ve teknolojik olarak gelişme göstermekte ve dünyanın birçok ülkesinde turizm endüstrisinin önemi giderek artmaktadır. 1960'lı yıllardan itibaren hızlı bir şekilde gelişen kitle turizmi, doğal kaynakların kullanımındaki yanlışlıklar ve kıyı alanlarının tahribi gibi olumsuzluklar, daha çok doğal değerlere yönelik ekoturizm anlayışını gündeme getirmeye başlamaktadır (Ankaya vd., 2018:69-70).

Kitle turizmi ve kum-güneş-deniz turizmi genellikle yaz aylarında yoğunluk göstermekte diğer aylarda çok fazla turizm hareketi olmamaktadır. Aynı zamanda dünyada yaşanan gelişmelerden dolayı insanların tüketim alışkanlıklarında da değişimler görülmektedir. İnsanlar kitle turizminden doyuma ulaşarak tanınmış ve popüler destinasyonlardan uzaklaşma eğilimine girmektedir. İnsanlar, mega kentlerin ve teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı sorunlar nedeniyle doğaya dönüş isteği duymaktadır. Böylece doğa tek başına bir turizm çekim unsuru haline gelmektedir. Kültürel ve doğal kaynakları tahrip etmeden turizme yönelik faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesini ve sürekliliğini amaç edinen ekoturizm, turizm endüstrisinde hızlı bir şekilde gelişen turizm türü olarak dikkat çekmektedir. Günümüzde kentleşme ve sanayileşme hareketlerinin artması sonucu oluşan sıkıcı ve monoton kent yaşamı insanlar üzerinde farklı açılardan birçok (sosyal, ekonomik, psikolojik vb.) olumsuz etki bırakmaktadır (Karademir vd., 2013: 428-430). Kontrolsüz bir şekilde gelişen kitle turizminin doğaya ve çevreye vermiş olduğu zararlar nedeniyle ekoturizm, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında önemli araçlardan biri olarak görülmektedir. Bu sürece paralel olarak değişen turizm talebine cevap verebilmek, rekabet üstünlüğü elde edebilmek ve turizmden daha fazla yararlanmayı sağlayabilmek için turizmde çeşitliliğin artırılması önemli bir hale gelmektedir. Bu nedenle ülkeler, kültürel ve kırsal turizm unsurlarını içeren, yalnız bir mevsimle sınırlı olmayan turizm sezonunu on iki aya çıkarabilecek alternatifler aramaya başlamaktadır. Kurumsal olarak “*Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırımları Yönlendirme Dairesi Başkanlığı*” tarafından Türkiye’de turizm çeşitlendirilmesi, ülke geneline yayılarak on iki aya yaygınlaştırılması politikalarına istinaden çeşitli yörelerin turizm potansiyelinin belirlenerek geliştirilmesi ve sonuçta değerlendirilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir (Külekçi ve Bulut, 2012:176)

Ekoturizmde başarının anahtarı yerel halkın desteğinin alınması ve yerel halkın ekoturizm faaliyetleri içerisinde yer almasıdır. Bu nedenle yerel halkın ekoturizmin faydaları üzerindeki algılarının tespit edilmesi önem taşımaktadır. Yerel halkın ekoturizm faaliyetlerine katılımı ekoturistlerin doğal koruma süreçlerinin bir parçası haline gelme yeteneğini teşvik eder. Ekoturizme katılım yerel halkı değişikliklere karşı dikkatli gözlemciler yapar ve oluşabilecek herhangi bir olumsuz ekolojik etkinin en aza inmesinde etkilidir. Yerel halkın ekoturizm faaliyetlerine katılımı, aynı zamanda sosyal, çevresel ve ekonomik sürdürülebilirliği de geliştirmektedir (Rahman vd., 2021:2-3).

Türkiye Coğrafyası Komisyonu tarafından “Birinci Coğrafya Kongresinde” tespit edilen coğrafi açıdan ülkemiz yedi farklı bölgeden oluşmaktadır (Özçağlar, 2003: 12-13). Bu yedi bölgeden her biri farklı kültür ve ekoturizm çekiciliklerine sahiptir. Mevcut literatürde, dünya’da ve Türkiye’de ekoturizm açısından farklı niteliklere sahip bölgeler üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan bazıları ve bulguları aşağıdaki gibidir;

Jalani (2012) Filipinlerde bulunan, dünyanın en uzun gezilebilir yeraltı nehri olarak bilinen “Puerto Princesa Yeraltı Nehri” nin bulunduğu Sabang, Palawan’da yaşayan yerel topluluk üzerinde ekoturizmin etkilerini araştırmıştır. Yapılan araştırmada, yerel halkın, ekoturizmin, iş imkânı sunması ve şehirlerin gelişmesine katkı sağlaması nedeniyle faydalı olduğu algısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada yerel halkın, ziyaretçi sayısının aşırı artması gibi nedenlerle ekoturizmin çevre üzerinde olumsuz etkileri olduğu algısına da sahip oldukları belirlenmiştir.

Kervankıran ve Temurçin (2013) termal turizm açısından Türkiye’nin önde gelen turizm destinasyonlarından olan Afyon’da yerel halkın ekoturizm algılarını tespit etmek için bir çalışma yapmış, yerel halkın ekoturizmin bölgeye çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan katkı sağlayacağı algısına sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Greening (2014) Karayip adası St. Kitts’teki iki köyde toplumun deniz kaplumbağaları hakkındaki ekoturizm algılarını araştırmıştır. Çalışmanın bulguları yerel halkın ekoturizm algılarının olumlu olmadığı yönündedir. Yerel halk, turizm faaliyetlerinden hükümetin, yabancıların ve turistlerin yararlandığı inancına sahiptir. Ayrıca, topluluk üyeleri ekoturizmi turizm sektöründe çalışmayan insanları, yoksul insanları ve çevreyi olumsuz etkileyen faaliyet olarak algılamaktadır. Bölge halkı geçmiş zamanlarda kendilerini bir araya getiren topluluk ilişkileri ve bağlarını güçlendiren kaplumbağa hasadı faaliyetlerini koruyamayacaklarından da korkmakta ve ekoturizm faaliyetlerine olumsuz bakmaktadır.

Elands ve diğerleri (2015) Bangladeş'teki Lawachara Ulusal Park'ındaki ekoturizm faaliyetlerinin çevresel ve ekonomik açıdan katkıları üzerine yerel halkın algılarını belirlemeye yönelik bir araştırma yapmışlardır. Araştırmada yerel halkın algıları, ekoturizmin biyoçeşitliliğin korunması, yerel halk ve ziyaretçilerde çevre bilincini geliştirmesi gibi olumlu etkileri olmasına rağmen yeterince ekonomik katkı sağlamadığı yönündedir.

Surat (2016) Artvin'e bağlı doğal güzelliklere sahip Yusufiye ilçesinde yerel halkın ekoturizm algılarını belirlemek üzere yapmış olduğu çalışmada, yerel halkın ekoturizmin ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan bölgeye katkı sağladığını düşündükleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca çalışmada yerel halkın, ilçenin doğal ve kültürel zenginlikleri hakkında bilgi sahibi oldukları ama potansiyelin doğru kullanılmadığı ve tanıtımda yetersiz kaldığı düşüncesinde oldukları da tespit edilmiştir.

Akkaşoğlu ve diğerleri (2019) Karadeniz kıyısında bulunan "Samsun Kızılırmak Delta"sında yerel halkın ekoturizm algıları hakkında bir araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda yerel halkın kırsal turizmin bölgeyi sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca yapılan çalışmada, "kırsal turizmin çevresel etkileri" konusunda yerel halkın kararsız bir algıya sahip oldukları sonucuna da ulaşılmıştır.

Çalışkan (2020) Akdeniz'in doğu kıyısında yer alan Hatay ilinde konuyla ilgili bir çalışma yapmış ve yerel halkın ekoturizm kavramı ve bölgenin ekoturizm kaynakları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşmıştır.

Çavuş ve Zere (2021) Karadeniz kıyısında bulunan Giresun ilinde, yerel halkın ekoturizm algılarını tespit etmek için yapmış oldukları çalışmalarında, ekoturizmin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel alt boyutlarına yönelik yerel halk algılarının olumlu yönlü olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Türkiye'nin güneyinde Akdeniz'in kıyısında gelişmekte olan bir destinasyon olan Taşucu ve çevresi gerek kültürel değerleri ve gerekse de doğal güzellikleri ile ekoturizm için önemli bir çekim merkezi konumundadır. Yapılan literatür araştırmalarında konuyla ilgili bölgede yapılmış çalışmalara rastlanmamıştır. Bu durumun büyük bir eksiklik olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle yapılan çalışmada; bulunmuş olduğu konumu, coğrafi yapısı ve ikliminin etkisiyle, doğal ve kültürel değerler yönünden zengin, birçok ekoturizm aktivitesinin yapılabileceği Taşucu'daki yerel halkın, ekoturizm algıları ve ekoturizmin yöresel kalkınmaya katkıları üzerine algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışma bu yönüyle önem arz etmektedir.

Ekoturizm ve Yerel Kalkınma

1992'deki "Dünya Zirvesi" veya "Rio Zirvesi" olarak da adlandırılan "Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı"na (Rio Dünya Zirvesi) katılan 178 ülke, dünya topluluğunu sürdürülebilir kalkınmaya yönlendirmeyi amaçlayan 27 ilkedan oluşan bir tüzük olan "Rio Çevre ve Kalkınma Bildirgesi"ni (Rio Declaration on Environment and Development) imzaladıklarında çevresel ilkeleri de onaylamışlardır (World Resources 2002–2004: 19). 2002'deki "Sürdürülebilir Kalkınma Dünya Zirvesi" nde bu ilkelerin önemi bir kez daha vurgulanmıştır. "Rio Çevre ve Kalkınma Bildirgesi", çevre sorunlarının farkındalığında bir dönüm noktası olmuş ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik küresel ilerlemenin temellerini atmıştır (Barcena vd., 2012:1-20). Kısaca ilk kez 1992 "Rio Zirvesi"nde" sürdürülebilir bir dünya ve çevre için kriterler ortaya konulmuştur. Bu kriterler aynı zamanda, turizm endüstrisi için de önemli bir dönüm noktasıdır. "1992 Rio Gündem 21" in birkaç bölümünde turizm konusu özellikle belirtilmiştir. Kriterler "çevreye zarar vermeden, ondan yararlanma yöntemlerinin geliştirilmesi ve yerli halkların kültürlerini yok etmeden, onların turizm faaliyetlerinden yararlanmalarının sağlanması" şeklinde özetlenmiştir. İlerleyen tarihlerde çevre sorunları turizm endüstrinde gündemin önemli bir parçası haline gelmiştir. Rio Dünya Zirvesi'nden sonra tanıtılan ana akım ise "ekoturizm" dir (Shah vd., 2002).

"Ekoturizm" kavramı 1983 yılında yazılı metinlere geçmiş, oldukça yeni bir kavramdır. "Doğa İçin Dünya Fonu" (WWF) ekoturizmi; "Vahşi doğa çevresinde, doğal çevreye en az etkide bulunan ve bu arada yerel topluluklara ekonomik fayda sağlayan turizm türü" olarak tanımlamaktadır (Yücel, 2002). Dünya Turizm Örgütü ise Ekoturizmi; "Doğal bölgelere yapılan yerel varlıklara saygılı, çevreyi korumayı ve yöre halkının refahını arttırmayı amaçlayan, düşük ziyaretçi etkisi olan sorumlu bir seyahat olarak tarif etmektedir" (Demirtaş, 2021). Diğer bir ekoturizm tanımı; "Yerel halka sosyo-ekonomik fayda sağlayan ekosistemin korunmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunan aydınlatıcı, bilgilendirici doğa seyahatleridir" şeklindedir (Özbey, 2002).

Ekoturizmin birçok tanımı yapılsa da 2002 yılında, 133 ülkeden, 1100 delegenin katılımı ile Kanada'nın Quebec kentinde yapılan "Dünya Ekoturizm Zirvesi"nde, tüm ülkeler tarafından benimsenen ortak bir tanım

yapılmıştır. Buna tanıma göre ekoturizm; "Yeryüzünün doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğini güvence altına alan, bunun yanı sıra yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek olurken, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözetilen bir yaklaşım ya da tavır" olarak benimsenmiştir (Ekoturizm Nedir?, 2007).

Günümüzde ekoturizm, belirli bir turizm gelişim biçimi olarak, destinasyon alanlarında sürdürülebilir kalkınmanın bir aracı olarak giderek daha fazla tanınmaktadır. Ekoturizme yönelik bu yargının temelini, doğa koruma, topluluk ve çevre dostu seyahatler (Kalaitan vd., 2021:374) ile turistlerin çevreye karşı daha sorumlu turizm biçimlerini talep ettikleri varsayımı oluşturmaktadır (Blamey, 1997). Ekoturizmin bütün tanımlarında insanların doğaya yönelik olmasının nedenleri arasında doğaya geri dönme, doğayı deneyimleme ve günlük yaşamın baskılarından kaçma istekleri vardır (Erdoğan, 2021; Sharpley, 2006).

Sürdürülebilir turizmin alt bileşenlerinden birisi olan ekoturizmin yerel kalkınmaya katkıları genel olarak (Turoğlu & Özdemir, 2011; Demirtaş, Ekoturizm sektör raporu, 2012, UNWTO, 2002); "ekoturizmin çevreye katkıları", "ekonomik katkıları" ve "sosyo-kültürel katkıları" olarak sınıflandırılmakta ve aşağıdaki gibi özetlenmektedir (Kuteri ve Ünal, 2009; Gaul, 2003; Özbek, 2002, Ekoturizm, 2020, Ankara vd., 2018).

Ekoturizmin çevreye katkıları: Ekoturizm, değerli doğal kaynakların korunarak sürdürülebilir bir şekilde gelecek nesillere aktarılmasını sağlar. Ekoturizm, doğal ve tarihi kaynakların tekrar canlandırılması, korunması ve öğrenilmesine yardımcı olur. Biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunur. Küçük işletmeler tarafından katılımcı sayısı az olan küçük turist gruplarına hizmet sağlanmasıyla kırsal alanların doğal yapısının korunmasına destek olur. Geri kazanılması zor olan veya mümkün olmayan kaynaklardaki kayıplarını en aza indirilmesi ile doğal-kültürel mirasın korunmasına katkıda bulunur ve böylece biyoçeşitliliğin sürdürülmesini sağlar. Ekoturizm vasıtası ile yerel halk doğa ve çevre konusunda bilinçlenir.

Ekoturizmin ekonomik katkıları: Ekoturizm, yörede yaşayan insanlara iş imkânı sağlar (yeni konaklama, yiyecek-içecek işletmeleri gibi işletmeler açılır, yöresel halk hediyelik eşya ürünleri satarak gelirlerini artırabilirler), bölgesel anlamda el sanatları gibi farklı iş kollarının gelişmesine yardımcı olur. Bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarını azaltarak yöre insanının hayat kalitesinin yükselmesini sağlar. Devlet açılan yeni işletmelerden vergi alır. Ekoturizm için inşa edilmiş tesisler (yollar, kulübeler, tuvaletler vd.) yerel halk tarafından da kullanılabilir. Bölgenin dışı açılmasına ve tanıtımına katkı sağlar. Yüksek maliyetli yatırımlar gerektirmediği için gelişmekte olan ülkeler tarafından hızla benimsenen bir sektör halini alır. Bölgelere ekonomik canlılık ve istihdam sağlayan bir sektördür. Bu nedenle uygulandığı bölgelerde göçlerin azalması veya göçlerin tersine dönmesinde etkili olur.

Ekoturizmin sosyo-kültürel katkıları: Farklı ırklar ve kültürlerden insanların bir araya gelmesine bir etken olan ekoturizmden elde edilen gelirler yerel halka kazanç sağlar. Aynı zamanda ekoturizm iş bulmak amacıyla başka yerlere yapılan göçlerin kontrol altına alınmasına yardımcı olur. Ekoturizmin sosyal ve kültürel açıdan olumlu etkileri; yerel halka içme suyu temin edilmesi, eğitim ve sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi, geleneksel kültür varlıklarının yeniden değerlendirilmesi, yaşam şartları, konfor ve konforun geliştirilmesi olarak belirlenir (Gaul, 2003). Aynı zamanda ekoturizm, yerel sanatsal el işleri için de piyasa oluşturur. Kısaca toplumsal açıdan bir altyapının oluşturulmasına imkân sağlar. Yörenin doğal ve kültürel mirasının turistlere tanıtımı ile kültürel etkinliklerin oluşmasına fayda sağlar. Ekoturizmin uygulandığı yerlerde yerel halk bölgelerini ve kendilerini etkileyen kararların alınmasında rol oynar. Ekoturizm toplumlar arası yaklaşmayı, ev sahibi halk ile turistler arasında saygıyı sağlar. Bölgesel olarak kültürel varlıkların korunmasına yardımcı olur. Ekoturizm kapsamında gerçekleştirilen aktiviteler, turistler ile yerel halkın karşılıklı kültür alışverişi yaparak sosyo-kültürel açıdan birbirlerini olumlu yönde etkilemelerine yardım eder.

Taşucu Bölgesinin Ekoturizm Potansiyeli

Taşucu (Holmi), Türkiye’de bir tarafında Akdeniz, diğer tarafında Toros Dağları bulunan Akdeniz’in doğusunda Mersin ili’nin Silifke ilçesine bağlı gelişmekte olan küçük bir destinasyondur. Taşucu’nun batısında “Dana Adası” ve “Boğsak Adası” bulunmaktadır. Bu adalar geç antik döneme ait kalıntılara sahiptir. 2021 verilerine göre Taşucu’nun nüfusu 13.215 kişidir (Taşucu Mahallesi, 2021). Merkezinde küçük bir çarşı bulunmakta ve halkın büyük çoğunluğu kırsal alanda yaşamaktadır. Bölge halkının geçim kaynağı genellikle tarım ve balıkçılıktır. MÖ 7. Yüzyılda bölgeye yerleşen Grekler’e ait olan ve “Holmi” olarak adlandırılan yerleşim yeri bölgede tespit edilen en eski yerleşim yeri ve en önemli limanlardan biridir. Döneminde bölgesel tedarik merkezi olarak kullanılmıştır. Daha sonra I. Seleukos şehri ele geçirmiş şehri topraklarına dâhil ederek Seleukos İmparatorluğunu kurmuştur. Taşucu’nun yaklaşık 2 km batısında bir tepenin güney kısmında yerli halk tarafından “Manastır” diye adlandırılan antik ören yeri “Mylai”da, Roma ile erken Bizans dönemlerine ait kalıntılar bulunmaktadır. Boğsak koyunda bulunan Boğsak Adasında (Nesulion) yine aynı döneme ait

mezarlar, evler, sarnıç ve kilise kalıntıları bulunmaktadır. Meryemlik (Aya Thekla) ise Hristiyan döneminde önemli bir haç merkezidir (Jones, 202:343-345; Kimyacıoğlu, 2017). Ayrıca, günümüzde Taşucu Limanı'ndan Girne (KKTC) Limanı'na deniz otobüsü seferleri yapılmaktadır. Taşucu'nda subtropikal özellik gösteren bir iklim görülmektedir. Akdeniz'in kıyısında olmasına rağmen çevresindeki Orta Toros Dağları nedeniyle sıcaklıklar yıl boyunca yüksektir ve sıcaklık farklılıkları ise son derece düşüktür. Yıllık sıcaklık ortalamasının 24 derece olması dünyanın 36. enlemlerindeki ortalamaların en yükseğidir. Dünyanın farklı yerlerinde bulunan tüm tropikal bitkiler, bölgede rahatlıkla yetiştirilebilmektedir. 1968 yılında “*Taşucu Balıkçılık Festivali*” adı altında düzenlenmeye başlanan ve 1994 yılında adı “*Taşucu Çevre Festivali*” olarak değiştirilen festival her yıl düzenlenmektedir. Göksu nehrinde rafting yapılabilmekte, Taşucu balıkçı barınağından her gün günübirlik yat turları ve olta balıkçılığı yapılmaktadır (Kimyacıoğlu, 2017; Taşucu, 2021).

Taşucu sınırları içerisinde sahil kısmının bir tarafında Akdeniz foklarının yuva yaptıkları kayalık alanlar diğer tarafında ise endemik bitki ve hayvanların yaşadığı “Göksu Vadisi ve Deltası” bulunmaktadır. Delta, Göksu nehrinin taşıdığı kum, kil, çakılların karışımından oluşan kanal tortuları, taşkın ovası tortuları, plaj kum ve kumullarından oluşmaktadır. Deltada 0-5 m'lik yükseltiler bulunmakta, kum tepeleri de denize kadar ulaşmaktadır. Aynı zamanda Göksu Deltası bir “Ramsar” koruma alanıdır ve delta göçmen kuşlar açısından önemli sulak alanlardan biridir. Delta, 10.000 km²'lik havzaya sahiptir. Göksu Irmağı Silifke ve Taşucu'nu bölerek denize ulaşmaktadır. Göksu Nehrinin batısında “Paradeniz” ve “Akgöl” olarak adlandırılan iki lagün yer alır. Aynı zamanda Göksu Deltası, endemik bitki ve hayvan türlerine ev sahipliği yapan, Akdeniz de yaşayan “*Chelonia Mydas*”, “*Caretta Caretta*” ve deniz kaplumbağaları nın yumurtalarını bıraktıkları nadir yerlerdendir (Göksu Deltası, 2018).

Ekoturizm faaliyetleri, ilkeleri, özellikleri ve amacına uygun olarak yapılmadığı takdirde, özellikle kırsal alanlar gibi hassas ekosistemlerde meydana gelen aşırı yoğunlaşma nedeniyle çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel alanlarda bozulmalara neden olmaktadır. Ekoturizmi en çok etkileyecek ve ondan en çok etkilenecek olan grup yerel halk olacağından, onların ekoturizm faaliyetlerine katılımlarının sağlanması çok önemlidir. Bölge halkının ekoturizme dâhil edilmediği durumlarda ekoturizmin gelişmesi veya değerlerin korunması konusunda başarısızlık meydana gelir. Sürdürülebilir bir ekoturizm için bölge halkının ekoturizm faaliyetlerine dâhil edilmesi gerekmektedir (Garrod, 2003; Somarriba-Chang ve Gunnarsdotter, 2012). Bu durum ise yerel halk tarafından ekoturizm faaliyetlerinin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerinin bilinmesi ile gerçekleştirilebilir (Kiper vd., 2011).

Taşucu mevcut turizm unsurları ile sürekli gelişen bir turizm potansiyeline sahiptir. Alandaki doğal ve kültürel değerler zamanla farklı turizm çeşitlerinin gelişmesini sağlamıştır. Yöreye sosyal ve ekonomik açıdan zenginlik katan faaliyetler ve doğal değerler korunarak sürdürülebilirlik sağlanmalıdır. Sürdürülebilirliği sağlanması ise yerel halkın ekoturizm aktivitelerinde yer almasına bağlıdır. Bu açıdan yerel halkın ekoturizmin faydalarına yönelik algılarının güçlendirilmesi önemlidir. Bölgede bulunan ekoturizm unsurlarının sürdürülebilirliği ve korunması Taşucu'nda yapılacak aktivitelere yön verilmesi açısından önem arz etmektedir. Çalışma yerel halkın yapılacak turizm faaliyetlerine gönüllü katılım sağlanmasına yönelik politika oluşturmak açısından önemlidir. Ayrıca Taşucu'nda daha önce konuyla ilgili çalışma yapılmaması çalışmanın değerini artırmaktadır.

Yöntem

Araştırmada anket yöntemi kullanılmış ve kullanılan verilerin toplanabilmesi için gerekli olan “*Etik Kurul İzin Belgesi*”, “*Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi Etik Kurulu*” 09.12.2021 tarih ve 190048 sayı numarası ile alınmıştır.

Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın temel amacı, Mersin İli, Silifke İlçesine bağlı farklı ekoturizm potansiyellerine sahip Taşucu'nda yerel halkın ekoturizmin tanımı ve ekoturizmin yerel kalkınmaya katkıları hakkındaki algılarını belirlemektir. Alt amaçlar olarak ise çıkan sonuçlara göre bölge ekoturizm politikalarına yön verecek öneriler sunulmasıdır.

Veri Toplama Aracı

Alan araştırması Ekim-Aralık 2020 tarihleri arasında yapılmıştır. Ekoturizm potansiyeli açısından zengin ve turizmin gelişmekte olduğu bölgelerden Mersin ili'ne bağlı Taşucu Beldesinde yerel halkın ekoturizm ve faydaları üzerine algılarını belirlemek amacıyla yürütülen bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini

Taşucu’nda yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. Çalışmada anket tekniği kullanılmıştır. Önce konuyla ilgili literatür taraması yapılmış, sonra anket soruları hazırlanmıştır. Çalışmada, Kavak (2015) tarafından geliştirilen, üç boyut ve on altı sorudan oluşan “*ekoturizm tutum ölçeği*”nden faydalanılmıştır. Yapılan araştırmada ölçeğin güvenilirliği açısından Cronbach’s Alpha değeri $\alpha = 0,816$ bulunmuştur. Sonucun güvenilirliğine Cronbach’s Alpha (α) değerine göre karar verilir ve bulunan değer $\alpha \geq 0,80$ olduğundan dolayı veriler yüksek derecede güvenilir (Özdamar, 2002) çıkmıştır.

Bulgular ve Yorum

Hedef grup ilçe merkezinde yaşayan ve turizm faaliyetlerinden en çok etkilenen üç mahallede yaşayan 18 yaş üstü bireyler olarak belirlenmiştir. Toplam 350 anket hazırlanmış bu anketlere katılım sağlanmaya çalışılmıştır. Anketlerin bir kısmı yüz yüze yaptırılmış bir kısmı ismi bırak topla yöntemi ile yaptırılmıştır.

Pandemi dönemi olması nedeniyle Taşucu’nda yerel halktan 312 kişiye ulaşılmış, ulaşılanların 62 tanesi pandemi dönemi olması veya çeşitli nedenlerle anketi cevaplandırmak istememişlerdir. Toplam 250 anket elde edilmiş, 12 anket eksik bilgi nedeniyle değerlendirme dışı bırakılmış ve sonuç olarak 238 anketle çalışma yapılmıştır.

Anket soruları, demografik bilgileri içeren sorular ve katılımcıların ekoturizm konusu hakkındaki algıları ile ilgili olan sorular ile ekoturizmin faydalarına yönelik algıları belirlemeye yönelik 5’li likert (1= kesinlikle katılmıyorum, 5=kesinlikle katılıyorum) tipi hazırlanan sorular olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Betimsel çalışma geçmişte var olan veya halen mevcut olan bir durumu, mevcut durum bozulmadan var olduğu biçimiyle araştırmayı amaçlayan bir yaklaşımdır (Aydoğdu vd., 2016:558-559). Verilerin analizinde betimleyici istatistikler kullanılmış, veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Bulgular tablolar yardımı ile değerlendirilerek sonuca ulaşılmıştır. Bu çalışmada uygulanan anketten elde edilen bulgular Tablo 1, 2 ve 3’te gösterilmektedir.

Tablo 1: Katılımcıların demografik özelliklerine yönelik bulgular

Yaş aralıkları	f	%	Cinsiyet	f	%
20 yaş altı	24	10,1	Erkek	132	55,5
20 - 39	138	58,0	Kadın	106	44,5
40 - 59	60	25,2	Toplam	238	100
60 ve üzeri	16	6,7	Mesleğiniz	f	%
Toplam	238	100	İşçi	50	21,0
Medeni Durum	F	%	Memur	46	19,3
Evli	132	55,5	Serbest meslek	40	16,8
Bekar	106	44,5	Öğrenci	34	14,3
Toplam	238	100	Esnaf	26	10,9
Eğitim Durumu	f	%	Ev hanımı	26	10,9
İlköğretim	36	15,1	Emekli	8,0	3,4
Lise	104	43,7	İşsiz	8,0	3,4
Ön Lisans	54	22,7	Toplam	238	100
Lisans	38	16,0			
Lisansüstü	6,0	2,5			
Toplam	238	100,0			

Tablo 1’e göre katılımcıların büyük çoğunluğu (58,0%) 20-39 yaş aralığında, evli (55,5%), erkek (55,5%), lise ve ön lisans mezunu (66,4%) dur. Katılımcıların büyük çoğunluğu işçi (21,0%) ve memurlardan (19,3%) oluşmaktadır. 60 yaş üstü (6,7%), lisansüstü mezunu (2,5 %), emekli (43,4%) ve işsiz (3,4%) sıkları ise katılımcılar tarafından en az işaretlenen sıklardır.

Tablo 2: Ekoturizm kavramı algılarına yönelik bulgular

Ekoturizm Kavramı Size Neyi İfade Eder?*	f	%
Çevre dostu bir turizmdir	210	88,2
Doğa ile ilgili turları ve aktiviteleri kapsayan bir turizmdir	166	69,7
Doğayı anlatan ve uygulamalı öğreten bir turizmdir.	158	66,4

Stresten kaçış ve rahatlama sağlayan turizmdir	156	65,5
Yerel halkın refahına katkı sağlayan bir turizmdir	142	59,7
Sportif aktiviteleri gerçekleştirebildiğim bir turizmdir	134	56,3
Konforsuz, basit ve sade olanaklar sunan bir turizmdir	108	45,4
Farklı kültürleri ve gelenekleri tanımaya olanak veren turizmdir.	92	38,7
Pahalı ve moda olan bir seyahat sunan turizmdir	68	28,6

*birden çok şık işaretlenmiştir

Tablo2'ye göre, katılımcıların ekoturizm kavramı algılarına yönelik en çok işaretledikleri şıkların “çevre dostu bir turizmdir” (88,2%), “doğa ile ilgili turları ve aktiviteleri kapsayan bir turizmdir” (69,7%), ve “doğayı anlatan ve uygulamalı öğreten bir turizmdir” (66,4%) şıkları olduğu görülmektedir. “pahalı ve moda olan bir seyahat sunan turizmdir” şikkı en az işaretlenmiştir (28,6%).

Tablo 3: Ekoturizmin olumlu yönlerine yönelik algılar

		1		2		3		4		5		Mean
	Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum											
Ekoturizmin Ekonomik Gelişmeye Katkı Boyutu												
1	Ekoturizmin gelişmesi yörenin ekonomik durumunu iyileştirir	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	3,937
		10	4,2	10	4,2	68	28,6	64	26,9	86	36,1	3,8655
2	Ekoturizm yerel halk için yeni iş fırsatları doğurur	8	3,4	10	4,2	52	21,8	86	36,1	82	34,5	3,9412
3	Ekoturizm sayesinde yerel halkın alım gücü artar.	8	3,4	12	5,0	62	26,1	84	35,3	72	30,3	3,8403
4	Ekoturizm halkın yaşam kalitesini yükseltir	4	1,7	14	5,9	72	30,3	88	37,0	60	25,2	3,7815
5	Ekoturizm bölgenin tanıtımına katkı sağlar			6	2,5	34	14,3	104	43,7	94	39,5	4,201
6	Ekoturizm bölgede diğer ticari ve sanayi faaliyetlerin gelişmesini sağlar.	4	1,7	12	5,0	80	33,6	74	31,1	68	28,6	3,798
7	Ekoturizm bölgenin dışa açılmasını sağlar.			6	2,5	48	20,2	92	38,7	92	38,7	4,134
Ekoturizmin Sosyo-Kültürel Gelişmeye Katkı Boyutu												
8	Ekoturizm farklı kültürlerin tanınmasında bir köprü görevi üstlenir	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	3,983
		6	2,5	10	4,2	62	26,1	84	39,5	66	27,7	3,857
9	Ekoturizm, insanları birbirine yaklaştırır.			14	5,9	44	18,5	98	41,2	82	34,5	4,042
10	Ekoturizm halkın sahip olduğu ulusal ve kültürel değerlerle övünç duymasına neden olur.	4	1,7	12	5,0	52	21,8	96	40,3	74	31,1	3,941
11	Ekoturizm stresten uzaklaşmayı sağlar.	4	1,7	4	1,7	48	20,2	92	38,7	90	37,8	4,092
Ekoturizmin Çevreye Katkı Boyutu												
12	Ekoturizm kırsal bölgelerin kentleşme olgusunu hızlandırır.	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	3,907
		12	5,0	12	5,0	78	32,8	92	38,7	44	18,5	3,605
13	Ekoturizm tarihi - kültürel dokunun	8	3,4	20	8,4	42	17,6	90	37,8	78	32,8	3,882

	korunmasına yardımcı olur.											
14	Ekoturizm, halkın çevreyi daha da temiz tutmasını sağlar.	12	5,0	12	5,0	50	21,0	84	35,3	80	33,6	3,873
15	Ekoturizm doğanın korunmasına destek olur.	8	3,4	10	4,2	36	15,1	102	42,9	82	34,5	4,008
16	Ekoturizm doğa ile baş başa bir tatil sunar.			10	4,2	42	17,6	84	35,3	102	42,9	4,168
	Mean											3,939

Tablo 3'e göre katılımcıların genel olarak "ekoturizmin olumlu etkileri" hakkında olumlu algıya sahip olduklarını göstermektedir. Katılımcıların ekoturizmin faydaları ile ilgili algılarına bakıldığında zaman büyük çoğunluğunun en çok "ekoturizm bölgenin tanıtımına katkı sağlar" (83,25%), "ekoturizm doğa ile baş başa bir tatil sunar" (78,2%), "ekoturizm bölgenin dışa açılmasını sağlar" (77,4%), "ekoturizm doğanın korunmasına destek olur" (77,4%), "ekoturizm stresten uzaklaşmayı sağlar" (76,5%), şıklarına "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" cevaplarını verdikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda Tablo 3'e bakıldığında 5, 7,9, 10, 11,15 ve 16 no'lu ifadelerin diğer ifadelerle göre daha yüksek puan aldıkları da görülmektedir.

Ekoturizm halkın yaşam kalitesini yükseltir (62,2%), ekoturizm bölgede diğer ticari ve sanayi faaliyetlerin gelişmesini sağlar. (59,7%), "ekoturizm kırsal bölgelerin kentleşme olgusunu hızlandırır" (57,2%) şıkları ise "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" şıklarının en az işaretlendiği sorulardır.

Tablo 3'e göre boyutların ortalamalarına bakıldığında zaman; "ekoturizmin sosyo-kültürel gelişmeye katkı boyutu" nun (\bar{x} =3,9832), "ekoturizmin ekonomik gelişme katkı boyutu" (\bar{x} =3,9376) ve "ekoturizmin çevreye katkı boyutu" na (\bar{x} =3,9076) göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmada, katılımcıların büyük çoğunluğunun 20-39 yaş aralığında (%58), evli (55,5%), erkek (55,5%), lise ve ön lisans mezunu (66,4%) oldukları ve işçi (21,0%) ve memurlardan (19,3%) oluştuğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Katılımcıların ekoturizm kavramı algılarına bakıldığında zaman katılımcıların çoğunlukla; "çevre dostu bir turizmdir" (88,2%), "doğa ile ilgili turları ve aktiviteleri kapsayan bir turizmdir" (69,7%), ve "doğayı anlatan ve uygulamalı öğreten bir turizmdir" (66,4%) şıklarını işaretledikleri, "Pahalı ve moda olan bir seyahat sunan turizmdir" şikkını ise en az işaretledikleri (28,6%) görülmektedir. Bulgulara göre katılımcılar genel olarak ekoturizm hakkında bilgi sahibidirler.

Katılımcıların büyük çoğunluğu en çok; "ekoturizm bölgenin tanıtımına katkı sağlar" (83,25%), "ekoturizm doğa ile baş başa bir tatil sunar" (78,2%), "ekoturizm bölgenin dışa açılmasını sağlar" (77,4%), "ekoturizm doğanın korunmasına destek olur" (77,4%), "ekoturizm stresten uzaklaşmayı sağlar" (76,5%), şıklarına "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" cevaplarını verdikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulara göre katılımcılar genel olarak "ekoturizmin olumlu yönleri" hakkında "olumlu algıya" sahiptirler.

Çalışmada "ekoturizmin olumlu yönlerine yönelik algı" boyutlarının ortalamalarına bakıldığında zaman; "ekoturizmin sosyo-kültürel gelişmeye katkı boyutu" nun (\bar{x} = 3,983) "ekoturizmin ekonomik gelişmeye katkı boyutu" (\bar{x} = 3,937) ve "ekoturizmin çevreye katkı boyutu" na (\bar{x} = 3,907) göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca araştırmada; "ekoturizm halkın yaşam kalitesini yükseltir" (62,2%), "ekoturizm bölgede diğer ticari ve sanayi faaliyetlerin gelişmesini sağlar" (59,7%), şıkları "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" şeklinde en az işaretlenen şıklardır. Greening (2014)'in çalışma sonuçlarına göre ekoturizm faaliyetlerinde yer almayan yerel insanların ekoturizm algıları olumsuz olabilmektedir. Taşucu ve yakın çevresinde; Tarihsel ve Kültürel Turizm, Trekking, Tırmanma, Kamp ve Karavan Turizmi, Olta Balıkçılığı, Rafting, Yayla Turizmi, Dağ Bisikleti ve Motorsiklet, Yaban Hayatı İzleme (Fauna İzleme) Sporları, Doğa Fotoğrafçılığı, Kuş Gözlemciliği, Tüplü Dalış, Botanik Turizmi, Mağara Turizmi, Yat Turizmi, Av Turizmi, Festival Turizmi, El Sanatları, Gastronomi Turizmi. Foto Safari, Jeep Safari, Yamaç Paraşütü, Rüzgâr Sörfü, Agro Turizm gibi birçok farklı ekoturizm aktivitesi yapılabilmektedir (Dinç, Karaman ve Sayın, 2015). Taşucu ekoturizm açısından birçok etkinliğe sahip olmasına rağmen yapılan araştırmada katılımcıların, "ekoturizmin ekonomik katkıları" yönünden çok fazla olumlu algıya sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmaktadır. Bu nedenle yerel halka eğitimler verilmeli, ekoturizm aktivitelerinin basın ve yayın yoluyla

daha fazla tanıtımı yapılmalı, ekoturizm faaliyetlerine bölge halkının katılımı ve ekoturizmden daha fazla kazanç elde etmeleri sağlanmalıdır.

Ekoturizm faaliyetleri yerel halkın ve ziyaretçilerin menfaatlerini gözeten, eğitsel ve korumacı sürdürülebilir turizm faaliyetleridir. Bireysel veya küçük gruplar halinde seyahate çıkan insanların, doğal çevreyi ve mevcut kültürel hayatı (Fennel, 2001) yerinde yaşayarak öğrenmeleri için seyahat etmelerinin sağlanması ekoturizm amaçlı yapılan turlarla gerçekleştirilebilir. Bunu sağlamak için ise, bölge veya ülke genelinde bulunan küçük seyahat acentalarının ekoturizm faaliyetinde yer alınmalı ve seyahat acentalarının tur ihtiyaçlarını bölgeden karşılamaları sağlanmalıdır (Arslan, 2005). Bu nedenle doğa turları düzenleyen seyahat acentaları ile iş birliği yapılması, seyahat acentalarının yöre hakkındaki tavsiyelerinin dikkate alınması ve bu tarz turları yapan seyahat acentalarının Taşucu ve çevresinde de açılmasının teşvik edilmesi sağlanmalıdır.

Taşucu ve çevresinde, başta kamu kurum kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve üniversiteler olmak üzere tüm paydaşlar bir araya gelerek ekoturizm planları oluşturulmalı, yapılacak çalışmalarda yerel halka gerekli eğitimler verilmeli ve yerel halk planların uygulama süreçlerine dâhil edilmelidir. Bu durum planlamanın sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Sürdürülebilir gelişme açısından Taşucu ve çevresinde ekolojik tahribata ilişkin araştırmalar da yapılarak gerekli önlemler alınmalıdır.

Bu araştırmanın gelecekte ekoturizm faaliyetleri ile ilgili yerel halkın bilinç algıları ve tutumlarına yönelik yürütülecek bilimsel çalışmalara yol gösterici olacağı düşünülmektedir. İlerleyen yıllarda konuyla ilgili bölgeye eko turizm amaçlı gelen misafirlere yönelik araştırmalar da yapılabilir. Ayrıca ilerleyen tarihlerde yapılacak çalışmalarda evren ve örneklem değiştirilerek, farklı ekoturizm potansiyeline sahip farklı bölgelerde de benzer çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akkaşoğlu, S., Tekbalkan, M., Zeybek-Yılmaz, E. ve Ulama, Ş. (2019). The perspectives of local residents on the rural tourism: the case of Samsun Kızılırmak Delta. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 40: 295-310.
- Ankaya, Ü. F., Yazıcı, K., Balık, G. ve Aslan, B. G. (2018). Dünyada ve Türkiye’de ekoturizm, sosyal-kültürel ve ekonomik katkıları. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, 1(2), 69-72.
- Arslan, Y. (2005). Erdek ve çevresinin ekoturizm açısından değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 8 (13), 29-53, https://dergipark.org.tr/tr/pub/baunsobed/issue/50339/651845#article_cite [Erişim Tarihi: 28.12.2021].
- Aydoğdu, Ü. R., Karamustafaoğlu, O. ve Bülbül, M. Ş. (2016). Akademik Araştırmalarda Araştırma Yöntemleri ile Örneklem İlişkisi: Doğrulayıcı Doküman Analizi Örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, Issue/Sayı* 30, 556-565. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/786633>. [Erişim Tarihi: 30.10.2021].
- Barcena, A., Prado, A., Samaniego, J. ve Perez, R. (2012). Dünya Zirvesinden 20 Yıl Sonra Sürdürülebilir Kalkınma; Latin Amerika ve Karayipler için ilerleme, boşluklar ve stratejik yönergeler. *United Nations*, 1-257. https://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/14271/S1100457_en.pdf [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Blamey, K. R. (1997). Ecotourism: The search for an operational definition, *Journal of Sustainable Tourism*, 5,2: 109-130, DOI: 10.1080/09669589708667280 https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09669589708667280?casa_token=8Xza15m1NwYAAAAA:rZ4JBN-vGOkQ-XP9OIWfJURvAMKf2Z5n UEeQiRQIiNeX1Iz7r8J 9WSCu8NKN lb2lYRZJP3YSz3A [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Garrod, B. (2003) Local participation in the planning and management of ecotourism: A revised model approach, *Journal of Ecotourism*, 2 (1), 33-53, DOI: 10.1080/14724040308668132. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14724040308668132?casa_token=kkw9cVZPKUoAAAAA:2INAX7Y6dDh5xkeyriAy0NpAqruxBWKUvyJgvRUyf-d4e93Q8eF1LGu94sVjhXA4LaXvsd1aGQYiMgv [Erişim Tarihi: 25.10.2021].
- Çalışkan, A. (2020). *Hatay’ın Ekoturizm Potansiyeli Ve Yerel Halkın Ekoturizme Bakış Açısı*, Yüksek lisans Tezi. T.C. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Turizm İşletmeciliği Bilim Dalı. Konya <https://acikerisim.erbakan.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12452/4714>. [Erişim Tarihi: 29.10.2021].

- Çavuş, A. ve Zere, S. (2021). Local people's perception of ecotourism: the case of Giresun province. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 43: 173-192.
- Demirtaş, N. (2021) *Eko Turizm nedir* – Ankara Üniversitesi, Açık Ders. <https://acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=457#section-1> [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Dinç, A., Karaman, A. ve Sayın, K. (2015). Ecotourism activities in Turkey; Sample of Göksu Valley, Proceedings of 24th *ISERD International Conference*, Cairo, Egypt, 30th December 2015, ISBN: 978-93-85832-90-1: 63-67. https://www.worldresearchlibrary.org/up_proc/pdf/125-145352570063-67.pdf [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Ekoturizm Nedir? (2007). *EKOTURİZM ve Sürdürülebilir Turizm Derneği*. <http://www.ekoturizmderneği.org/default.asp?sayfa=1> [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Ekoturizm sektör raporu, (2012). *Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı*. 1-41. <https://www.baka.gov.tr> [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Ekoturizm, (2020). *Sosyal ve Kültürel Faydaları*. <https://www.turizmebakis.com/ekoturizm-nedir/> [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Elands, B., Islam, W. ve Van Der Duim, R. (2015). Ecotourism in Lawachara National Park in Bangladesh: perceptions of local people and co-management officials. *South Asian Journal of Tourism and Heritage*, 8(1), 5-20. https://www.researchgate.net/publication/282875638_Ecotourism_in_Lawachara_National_Park_in_Bangladesh_Perceptions_of_Local_People_and_Co-management_Officials, [Erişim Tarihi: 29.12.2021].
- Erdogan, N. (2021). *Ekoturizm: Gelişimi, Ulusal, Bölgesel ve Uluslararası Anlaşmalarındaki Yeri* <http://www.baskent.edu.tr/~nerdogan/ekoturizm.html>, [Erişim Tarihi: 28.12.2021].
- Fennell, David, A., (2001). A Content Analysis of Ecotourism Definitions, *Current Issues in Tourism*, 4(5), 403-421, DOI: 10.1080/13683500108667896, https://www.researchgate.net/publication/249024038_A_Content_Analysis_of_Ecotourism_Definitios [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Gaul, D. (2003). Environmental Impacts of Ecotourism. <http://foris.fao.org/static/pdf/foph/ecotour.pdf>, [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Göksu Deltası, (2018). Göksu deltası özel çevre koruma bölgesi. *Türkiye Cumhuriyeti Çevre Ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü*. <https://tvk.csb.gov.tr/goksu-deltas-i-393>, [Erişim Tarihi: 28.12.2021].
- Greening, A. (2014). Understanding Local Perceptions and the Role of Historical Context in Ecotourism Development: A Case Study of St. Kitts. All Graduate Theses and Dissertations. 3329. 1-103 <https://digitalcommons.usu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4331&context=etd>, [Erişim Tarihi: 28.12.2021].
- Jalani, J. (2012). Local people's perception on the impacts and importance of ecotourism in Sabang, Palawan, Philippines. *Social and Behavioral Sciences*, 57, 247-254. <https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S1877042812046447?token=C1765DE107818D94D70A781E22F929169399993FC7A0D8B8CA2EE581C1C91AA810A83992C01C4A840F5CC637D8F0CD81&originRegion=eu-west-1&originCreation=20211229181458>, [Erişim Tarihi: 27.12.2021].
- Jones, M. R., (2020). *The Rock-Cut Shoreline Features of Dana Island and the Maritime Landscape of the Taşucu Gulf*, Rough Cilicia in: Demesticha, S. and Blue, L. (eds) 2020, Under the Mediterranean I. Studies in Maritime Archaeology, Leiden: Sidestone Press. https://www.researchgate.net/publication/345062925_The_Rock-Cut_Shoreline_Features_of_Dana_Island_and_the_Maritime_Landscape_of_the_Tasucu_Gulf_Rough_Cilicia_Online_access_at_httpswwwsidestonecombooksunder-the-mediterranean-i, [Erişim Tarihi: 29.12.2021].
- Kalaitan, T. V., Stybel, V.V., Gutyi, B.V., Hrymak, Ya, O., Kushnir, L. P., Yaroshevych, N. B., Vovk, M.V. ve Kindrat, O. V. (2021). Ecotourism and sustainable development. Prospects for Ukraine. *Ukrainian Journal of Ecology*, 11(1), 373-383, doi: 10.15421/2021_55.

<https://www.ujecology.com/articles/ecotourism-and-sustainable-development-prospects-for-ukraine.pdf> [Erişim Tarihi: 27.10.2021].

- Karademir, N., Sandal, K. E. ve Traş, M.,(2013). Ecotourism potential in Kahramanmaraş. 3rd International Geography Symposium - GEOMED 2013 *Symposium Proceedings*, ISBN: 978-605-62253-8-3. http://web.deu.edu.tr/geomed/proceedings/download/043_GeoMed_2013_Proceedings_429-449.pdf [Erişim Tarihi: 2.10.2021].
- Kavak, M. (2015). *Edremit Körfezi Kuzey Kıyılarında Yerel Halkın Ekoturizme Yönelik Bilinç Algısı ve Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Üniversitesi, Çanakkale. http://acikerisim.lib.comu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/COMU/1293/Melike_Kavak_Y%3bckseklisans_tez.pdf?sequence=1&isAllowed=y [Erişim Tarihi: 27.10.2021].
- Kervankıran, İ. ve Temurçin, K. (2013). Afyonkarahisar İlinde Ekoturizme Yönelik Yerel Halkın Yaklaşımları. *Coğrafyacılar Derneği Yıllık Kongresi Bildiriler Kitabı*, 19-21 Haziran 2013, Fatih Üniversitesi, İstanbul, 319-324.
- Kiper, T., Özdemir, G. ve Sağlam, C. (2011). Environmental, socio-cultural and economical effects of ecotourism perceived by the local people in the northwestern Turkey: Kiyiköy case. *Scientific Research and Essays Vol. 6*(19), 4009-4020. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14724040308668132?needAccess=true>, [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Külekçi, Akpınar, E. ve Bulut, Y. (2012). Erzurum İli Oltu ve Olur İlçelerinde En Uygun Ekoturizm Etkinliğinin Analitik Hiyerarşi Süreci Yöntemi İle Belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Journal. of the Agricultural Faculty*, 43 (2), 175-189. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/35499>, [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Kuter, N. ve Ünal, H.,E. (2009). Sürdürülebilirlik kapsamında ekoturizmin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri. *Kastamonu University, Journal of Forestry Faculty*, 9 (2), 146-156. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/159667>, [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Özbey, F., R. (2002). Sürdürülebilir turizm kalkınması. Birleşmiş Milletler, -Dünya Ekoturizm yılı. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 67-84. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/795778>, [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Özdamar K. (2002). *Paket Programlarla İstatistiksel Veri Analizi-1*. 4. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Rahman, K. M., Masud, M. M., Akhtar, R. ve Hossain, M. M. (2021). Impact Of Community Participation On Sustainable Development Of Marine Protected Areas: Assesment of ecotourism development. WILEY, *Int J Tourism Res.* 2021, 1–11. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/jtr.2480> [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Shah, K., McHarry, J. ve Gardiner, R. (2002). Sustainable Tourism – Turning The Tide. Sustainable Tourism Briefing Paper. *Economic Briefing* 4, 1-14. http://www.tanzaniagateway.org/docs/sustainable_tourism_turning_the_tide.pdf, [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Sharpley, R. (2006) Ecotourism: A Consumption perspective, *Journal of Ecotourism*, 5(1-2), 7-22, DOI: 10.1080/14724040608668444. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14724040608668444?needAccess=true>, [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- Kimyacıoğlu, İ., (2017). Silifke'nin Tarihi ve Turistik Yerleri. <https://docplayer.biz.tr/47780034-Silifke-nin-tarihi-ve-turistik-yerleri.html>, [Erişim Tarihi: 29.12.2021].
- Özçağlar, A. (2003). Türkiye’de yapılan bölge ayrımları ve bölge planlama üzerindeki etkileri. *Coğrafi Bilimler Dergisi 1*(1), 3-18. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/691778>, [Erişim Tarihi: 24.11.2021].
- Somarriba-Chang, M. L. ve Gunnarsdotter, Y. (2012). Local community participation in ecotourism and conservation issues in two nature reserves in Nicaragua, *Journal of Sustainable Tourism*, 20,8: 1025-1043, DOI: 10.1080/09669582.2012.681786. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09669582.2012.681786>, [Erişim Tarihi: 29.11.2021].

- Surat, H. (2016). Artvin Yusufeli’nde Yerel Halkın Ekoturizme Yönelik Algı ve Tutumları. *Journal of Forestry* 3(2), 9-19.
- Taşucu (2021). *Wikipedia Özgür Ansiklopedi*. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Ta%C5%9Fucu> [Erişim Tarihi: 29.10.2021].
- Taşucu Mahallesi (2021). *Taşucu Mahallesi Nüfusu, Silifke Mersin*. <https://www.nufusune.com/182881-mersin-silifke-tasucu-mahallesi-nufusu>. [Erişim Tarihi: 08.03.2022].
- Turoğlu, H. ve Özdemir, H. (2011). Bartın ilinin ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 10 (13), 97-116. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunidcd/issue/2434/30923#article_cite, [Erişim Tarihi: 26.10.2021].
- UNWTO (2002). *Ecotourism And Protected Areas*. <https://www.unwto.org/sustainable-development/ecotourism-and-protected-areas>, [Erişim Tarihi: 25.10.2021].
- World Resources 2002–2004: Decisions for the Earth: Balance, Voice, and Power, ,Washington, D.C. : Published By World Resources Institute, 1-329. http://pdf.wri.org/wr2002_fullreport.pdf [Erişim Tarihi: 25.10.2021].
- Yücel, C. (2002). TÜRSAB Ar-Ge, *Turizmde Yükselen Değer: Ekoturizm*. http://www.tursab.org.tr/dosya/1023/02nieko_1023_1889046.pdf, [Erişim Tarihi: 25.10.2021].